EVROPSKÝ PARLAMENT

2004 *2009*

Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci
Výbor pro právní záležitosti

PROGRAM

Společné veřejné slyšení

výborů LIBE a JURI

na téma

spolupráce v oblasti evropského občanského práva – vyživovací povinnosti – rozvod a rozluka

Úterý 11. září 2007

10:00–12:30
15:00–18:30

Budova Paul-Henri Spaak (PHS) – místnost 5B001

Brusel

ČÁST I

VYŽIVOVACÍ POVINNOSTI

ÚVOD

V současné době chybí v Evropské unii společný, harmonizovaný systém uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech vyživovací povinnosti. Již v závěrech svého zasedání v Tampere Evropská rada vyzvala k ustavení zvláštních společných procedurálních pravidel, která by zjednodušila a zrychlila vyřešení přeshraničních sporů ohledně vyživovacích povinností, a k odstranění přechodných opatření potřebných k uznávání a výkonu rozhodnutí soudu z jednoho členského státu v jiném členském státu. Dále pak program vzájemného uznávání v občanských záležitostech schválený dne 30. listopadu 2000[1] vyzývá ke zrušení řízení o uznání *exequatur* ve věcech souvisejících s vyživovacími povinnostmi. Důležitost tohoto programu Evropská rada potvrdila na svém zasedání v listopadu 2004 v rámci „haagského programu“ následovaného společným akčním plánem, jenž haagský program rozpracovává do konkrétních kroků a jako jedno z témat uvádí „vyživovací povinnosti“. Komise proto dne 15. prosince 2005 představila návrh nařízení o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech vyživovací povinnosti.[2]

Hlavním cílem návrhu je eliminovat právní překážky vymáhání výživného od občana pobývajícího v jiném členském státu. Nařízení usiluje o rychlé a (zpravidla) bezplatné vymáhání výživného. Po dosažení vnitřního trhu došlo k výraznému nárůstu přeshraničního pohybu osob a s tím i problémů, s nimiž se potýkají partneři migrantů, zejména v nových členských státech, jejichž občané požívají práv volného pohybu osob. Zároveň roste v celé Unii počet rozvodů a rozluk.

Při přípravě postoje Evropského parlamentu k návrhu nařízení je pečlivě sledována práce Haagské konference o mezinárodním právu soukromém a její ustanovení by měla být v souladu s uvedeným textem EU a mít obdobný charakter. Zpravodajky však chtějí zdůraznit, že podle jejich názoru EU pro tuto oblast zároveň potřebuje své vlastní nařízení. Vzhledem k šíři problémů při vymáhání výživného a k jeho rostoucí tendenci je jasné, že EU potřebuje účinný mechanismus, kterým by na tyto problémy v EU přiměřeně reagovala.

Návrh odpovídá na reálnou potřebu moderní společnosti, totiž zlepšit postavení příjemců výživného, jimiž jsou v prvé řadě děti. Rostoucí počet rozváděných dvojic se spolu s rostoucí mobilitou v Evropské unii nevyhnutelně promítá do stále většího počtu přeshraničních sporů týkajících se nároků na výživné. Účinnější vymáhání těchto nároků tak zlepší životní a vzdělávací podmínky mnoha dětí. Návrh příjemcům výživného usnadní vznesení nároku u příslušnému soudu. Jakmile padne rozhodnutí, budou přijata opatření k zajištění toho, aby bylo automaticky bez dalších formalit uznáno ve všech členských státech. Velkou změnou je, že při uplatňování občanských práv bude příjemce výživného od nynějška podpořen novým nařízením.

[1] Úř. věst. C 12 ze dne 15. ledna 2001.
[2] KOM(2005) 649 v konečném znění.

10:00–10:25
ZAHAJOVACÍ SCHŮZE

– **pan Jean-Marie CAVADA**, předseda Výboru pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci Evropského parlamentu (5 min)

– **paní Genowefa GRABOWSKA,** zpravodajka pro vyživovací povinnosti (10 min)

– paní Diana WALLIS, navrhovatelka pro vyživovací povinnosti (10 min)

10:25–11:35
PRVNÍ SCHŮZE

SOUČASNÝ STAV

Cílem první schůze je představit současnou situaci v oblasti vyživovací povinnosti z právního hlediska. Schůze se zabývá otázkami jako například: Jaký má návrh nařízení týkající se vyživovací povinnosti cíl a jaká jsou jeho hlavní ustanovení? Jakým způsobem návrh nařízení zapadá do rámce Haagské konference, v čem tkví podobnosti a odlišnosti?

Právní rámec

Vystoupení **paní VANDEKERCKHOVEOVÉ,** zástupkyně Komise, o ***nejdůležitějších prvcích návrhu*** (10 min)

Vystoupení **pana Paula GUERRY,** předsedy Výboru pro otázky občanského práva (vyživovací povinnosti) Rady**, o *současném stavu práce v Radě a předpokládaném dalším vývoji* (10 min)**

Vystoupení **pana Joaquina BAYA DELGADA,** zástupce evropského inspektora ochrany údajů, o ***ochraně osobních údajů při výměně informací ohledně vyživovací povinnosti*** (10 min)

Vystoupení **profesora Williama DUNCANA**, účastníka Haagské konference o mezinárodním právu soukromém, o ***vývoji v rámci Haagské konference*** (10 min)

Vystoupení **profesorky Stefanie BARIATTIOVÉ** (univerzita v Miláně) o ***vztahu mezi návrhem týkajícím se vyživovacích povinností a odvedenou prací v rámci Haagské konference o mezinárodním právu soukromém*** (10 min)

Diskuse (20 min)

11:35–12:30
DRUHÁ SCHŮZE

PRAXE

Druhá schůze se zaměří na vyživovací povinnosti v praxi. V mnoha případech bohužel nejsou nároky vyplývající z vyživovacích povinností uspokojovány. Zdá se, že lidé, kteří mají hradit výživné, někdy dělají všechno pro to, aby se placení vyhnuli. Zatímco příjemci výživného často žijí ve velmi špatných podmínkách a nemají dost peněz na živobytí. Když dlužník žije v zahraničí, je ještě obtížnější tyto problémy řešit.

Vystoupení **paní Beate MIRSKÉ,** zástupkyně polské nevládní organizace, která se zabývá nároky na výživné, o ***praktických problémech týkajících se výživného*** (10 min)

Vystoupení **paní Anny SZULOVÉ-SZYWALOVÉ,** právničky zastupující klienty s ***problémy v oblasti vymáhání výživného*** (10 min)

Vystoupení **pana Andrey WOELKEHO,** zástupce Právnické společnosti Anglie a Walesu (*Law Society of England and Wales*), zasloužilý člen organizace Resolution, Londýn (10 min)

Diskuse (25 min)

12:30–15:00 přestávka na oběd

ČÁST II

ROZVOD A ROZLUKA

ÚVOD

Rostoucí mobilita občanů v rámci Evropské unie má za následek zvyšující se počet „mezinárodních“ sňatků, kdy mají manželé odlišnou státní příslušnost, žijí v různých členských státech nebo žijí v členském státě, jehož nejsou státními příslušníky. Jestliže se „mezinárodní“ manželský pár rozhodne přistoupit k rozvodu, může být pro rozvod použito právo několika států.

„Mezinárodní“ manželský pár, který si přeje rozvod, doposud podléhá pravidlům pro určení příslušnosti obsaženým v nařízení (ES) č. 2201/2003 (známém jako „Brusel IIa“), podle něhož mohou manželé zvolit z několika různých kritérií příslušnosti. Jakmile je u soudu členského státu zahájeno rozvodové řízení, proběhne za pomoci vnitrostátních kolizních norem určení rozhodného práva. Ukazuje se, že tyto vnitrostátní normy jsou neobyčejně rozdílné.

Za účelem zamezení právní nejistotě a nepředvídatelnosti a „nepřiměřenému spěchu k soudu“ Evropská komise předložila k nápravě těchto nedostatků návrh, kterým mimo jiné zavádí možnost, aby si strany zvolily soud a rozhodné právo společnou dohodou.

Možnost zvolit si soud a rozhodné právo by pro manžele, kteří se na nich dokáží dohodnout, jednoznačně zvýšila účinnost a přínosy řízení. Mohlo by to však s sebou nést některé negativní důsledky, zejména pro „zranitelné strany“. Seminář se zabývá otázkou, jak zajistit úplnou informovanost obou stran sporu o důsledcích jejich volby soudu a rozhodného práva.

Dále pak by měla být věnována pozornost situacím, kdy manželé dohody nedosáhli. V této souvislosti se seminář zaměřuje na kritéria volby rozhodného práva, pokud k dohodě nedojde.

„Brusel IIa“ stanovuje předběžné uznání každého soudního rozhodnutí, které bylo v členském státě přijato. Toto nařízení však počítá s několika důvody pro neuznání. Jedním z nich, který je v novém návrhu také přejat, je doložka o veřejném pořádku. Seminář se dotkne otázky, jakou úlohu má tato doložka při rozvodovém řízení nebo řízení o rozluce.

15:00–15:20
ZAHAJOVACÍ SCHŮZE

– paní Evelyne GEBHARDTOVÁ, zpravodajka pro téma rozvod a rozluka (10 min)

– pan Carlo CASINI, navrhovatel pro téma rozvod a rozluka (10 min)

15:20–15:55
TŘETÍ SCHŮZE

SOUČASNÝ STAV

Tato schůze se zaměří na nedostatky stávající situace ve věcech manželských a na možná řešení, která návrh nabízí.

Pozornost bude navíc věnována konkrétním právním problémům. Budou prozkoumány zejména situace, kdy mezi oběma stranami, které si přejí rozvod, nedošlo k dohodě. Zásadou tohoto návrhu je zajistit, aby mezi oběma stranami a příslušností a rozhodným právem existoval úzký vztah. Na schůzi se má prodiskutovat, jakým způsobem tento vztah zajistit tak, aby byla zároveň zachována nezbytná pružnost a přístup k soudu. Měla by být kritéria uspořádána alternativně nebo hierarchicky? Pokud hierarchicky, v jakém pořadí?

S ohledem na rozdíly různých právních systémů i různé tradice návrh stanovuje doložku o veřejném pořádku. Tato schůze se bude zabývat tím, jakou úlohu tato doložka má v rámci postupného vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Vystoupení **pana Oliviera TELLA,** zástupce Evropské komise, o ***nejdůležitějších prvcích tohoto návrhu*** (10 min)

Vystoupení **paní Heleny BOLIEIROVÉ**, předsedkyně Výboru pro otázky občanského práva (Řím III) Rady, o ***současném stavu práce v Radě a předpokládaném vývoji*** (10 min)

Vystoupení **profesora Bruna NASCIMBENEHO** z university v Miláně o ***kritériích volby rozhodného práva a příslušného soudu*** (10 min)

Vystoupení **profesorky Stefanie BARIATTIOVÉ** z university v Miláně o ***srovnávací analýze návrhu o vyživovací povinnosti a návrhu o rozvodu a rozluce*** (10 min)

Diskuse (30 min)

16:30–17:30
ČTVRTÁ SCHŮZE

PRAKTICKÁ POUŽITELNOST

Návrh dává stranám omezenou možnost vybrat si příslušnost a rozhodné právo. Je však důležité zajistit, aby nebyla tato možnost volby zneužívána. Schůze se zaměří na možné pojistky, jež by bylo možné zavést, aby byla „slabá strana“ chráněna před zneužitím.

Návrh týkající se rozvodových záležitostí je úzce propojen s návrhem týkajícím se vyživovacích povinností. Z tohoto důvodu proběhne ke konci této schůze krátká srovnávací analýza obou návrhů.

Vystoupení **profesorky dr. Kathariny BOELOVÉ-WOELKIOVÉ**, UCERF, Molengraaffův institut pro právo soukromé (*Molengraaff Institute for Private Law*), o tom, ***jak zajistit úplnou informovanost obou stran sporu o důsledcích jejich volby soudu a rozhodného práva*** (10 min)

Vystoupení **dr. Mattea BONINIHO BARALDIHO** z university v Bologni o tom, ***jakou má úlohu doložka o veřejném pořádku v souvislosti s rozvodovým řízením a řízením o rozluce*** (10 min)

Vystoupení **profesorky Stefanie BARIATTIOVÉ** z university v Miláně o ***vlivu rozvodu na ostatní oblasti práva*** (10 min)

Diskuse (30 min)

17:30–18:30
PÁTÁ SCHŮZE

JUSTIČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Tato schůze se bude zabývat problémy spojenými se zvýšením informovanosti (a to advokátů a soudců) o jejich právech s cílem tyto nástroje zefektivnit; při poskytování vzdělávacích příležitostí advokátům v EU má klíčovou roli Evropská síť pro justiční vzdělávání, mohla by být tedy nějak zapojena?

Vystoupení **paní Benedetty VERMIGLIOVÉ, koordinátorky výměn mezi školiteli a vzdělávacími institucemi v rámci Evropské sítě pro justiční vzdělávání** (10 min)

Diskuse (30 min)

Závěry zpravodajek (20 min)

PŘÍLOHA

PRACTICAL GUIDELINES FOR THE DEBATE

The floor will be given to Members in the order in which requests are received. Speakers wishing to supplement their speeches may do so in writing by submitting documents (preferably in English or French) in advance to the secretariat (email: ip-libe@europarl.europa.eu).These documents will be circulated during the meeting.

IMPORTANT NOTICE FOR THOSE WISHING TO ATTEND THE HEARING

This seminar is open to the public. However, for security reasons, participants who do not have a European Parliament access badge must obtain a pass in advance. Those wishing to obtain such a pass should contact the seminar secretariat (ip-libe@europarl.europa.eu) by 6 September. It is essential to provide us with your full name, address and date of birth. Without this information, the Security Service will not provide entry passes.

Simultaneous interpretation will be available in the following languages : EN, FR, DE, IT, NL, ES, HU, EL, PT, RO, SV, PL

Seminar Secretariat	Telephone	Address	E-mail address
LIBE **Agita SERZANE** ***Administrator (divorce and legal separation)***	**+32.2.283.23.81**	European Parliament Rue Wiertz 60 - RMD 1J044 B-1047 Brussels	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Anita BULTENA ***Administrator (maintenance obligations)***	**+32.2.284.25.32**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 01J024 B-1047 Brussels	
JURI **Robert BRAY** ***Administrator (maintenance obligations)***	**+32.2.284.63.37**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 02J034 B-1047 Brussels	**ip-juri@europarl.europa.eu**
Andrea SCRIMALI ***Administrator (divorce and legal separation)***	**+32.2.284.43.66**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 02J014 B-1047 Brussels	
Ryszard DE GROOT *Assistant LIBE*	**+32.2.284.07.95**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 1J036 1047 Brussels	**ip-libe@europarl.europa.eu**
Anne DE CONINCK *Assistant LIBE*	**+32.2.284.21.79**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 1J026 1047 Brussels	
Najat MOUSSAOUI *Assistant JURI*	**+32.2.284.06.69**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 2J022 1047 Brussels	**ip-juri@europarl.europa.eu**
Barbara ASSI *Assistant JURI*	**+32.2.284.09.96**	European Parliament Rue Wiertz 60 -RMD 2J038 1047 Brussels	